

CAPUT IX.

In *russibus* utendum est *Balsamis Oleis expressis* re-
mediis *Mellis* vel *Saccharo* imprægnatis, & si ma-
teria tenuis sit & *Acris Opiata* exhibenda sunt.
Maxima autem cautela adhibenda est ne. nimium
liberaliter insistatur in usu *Bechicorum*, præcipuè
autem opiatorum.

Externè *Cucurbitula*, *Vesicatoria*, *Fonticuli*, *Em-
plastra*, *Lavamenta*, &c. in usum revocanda sunt:
sed semper ex Consilio prudentis Medici.

CAPUT X.

De Angina.

1. **A**ngina est inflammatio in *Musculis Laryngis*
& *Æsophagi*, *Tonsillis*, *Palato* vel *Maxillis*,
una cum Tumore doloroso, quandoque interno
quandoque externo.

2. Dividitur in quatuor species.

(1.) Prima est *Cynanche*, quando musculi interni
Laryngis inflammantur sine magna intumescencia.

(2.) Secunda dicitur *Synanche* quando adest Tu-
mor rêspirationi officiens.

(3.) Tertia est *Paracynanche* quando *Musculi* ex-
terni *Laryngis* afficiuntur sine tumore apparente.

(4.) Quarta est *Parasynanche* quando inflamman-
tur *Musculi* externi faucium una cum tumore.

3. Signa sunt *respiratio* & *Deglutitio* difficilis, *Ri-
giditas Colli*, *Dolores pungentes* & *comburentes* (qua-
si circa *Maxillas*) quandoque etiam periculum suffo-
cationis, & plerumque *febris*.

4. *Causa* est *Sanguis* commixtus vel saltem occurrens
Lymphæ vitiose in meatibus suis arctioribus, undè eva-
dit *grumosus*, & *tubuli* obstruantur, aded ut *stagnatio*
insequatur, & exindè fermentum aliquod acescens ac-
quirat, undè manant *symptomata* hæcenus descripta,

5. Angina non magno stipatur periculo, sed *Cynanche* peior est *Synanche*, & reliquæ duæ species minus sunt periculosæ. Si dolor sit maximè acutus, & respiratio valdè difficilis, præsens ferendum est levamen; ne æger morti succumbat.

6. Curatio (si recens sit Angina) consistit in obstructionibus reterandis, motu Sanguinis restaurando, & ejusdem Aciditate corrigenda. In quem finem (licet non simpliciter necessaria sit) *Phlebotomia* in Brachio, Collo, vel sub Lingua, opem fert. Medicamina autem illa quæ nunquam non finem assequuntur sunt *Sal. Vol. Oleos.* Externè applicata, & intus etiam exhibitæ in vehiculo aliquo appropriato, vel mixta cum *Anodynis*; hæc enim non solum obstructions reterant, Sanguinem coagulatum dissolvunt, & fluiditatem ei conciliant; Lympham stagnantem vivificant (quasi) & motui restitunt, sed & ex eo quod vi *Diaphoreticæ* prædita sint, materiam peccantem etiam expellunt, & sanguinem mundificant, undè grava illa *Symptomata* citò evanescent; sicut frequens experientia nobis dictavit: His add. *Salia Volatilia* ut *Sp. C. C. Fuliginis, Sanguin. Urin. Sal. Armoniac. &c.* Ex. gr.

℞. Aq. Papav. flor. Sambuci, aa. ℥iij. Spirit. Sal. Armoniac. ℥j. Diacodii ℥iij. M. sumat coclearia duo sæpiùs.

Utatur etiam *Gargarismatibus*, qualia sequuntur; si particulæ *Biliose* Sanguinem invaserint, Remedia *Nitrata* locum obtinent, vel misceantur cum *Urinosis*. Ex. gr.

(1.) ℞. Aq. Plantaginis ℥iv. Sir. Papav. Rhæad. ℥j. Spir. Nitr. Dulc. ℥j. Misc. dosis ℥j. singulis bihoriis vel trihoris, Vel,

(2.) ℞. Aq. Ebuli, Ros. Rubr. aa. ℥iij. Sal. Prunell. ℥ij. Sal. Volat. Urina ℥j. Syr. è Ros. Siccac. ℥iij. dos. ℥j. sæpiùs: vel utatur pro *Gargarismate*.

Vulgus medicorum remedia *Repellentia* in usum vocant, sed cautè sunt adhibenda, præcipue si adsit malignitas: quod ad nos attinet, nos nihil adhuc vidimus quod par sit *Salibus illis Volatilibus Oleosis*, in Angina desperata, præter enim plurimos

effectus egregios hactenus memoratos, amovent etiam omnem malam Dispositionem *Pulmonum*, quæ sæpe adiutrices admovet manus in *Angina* maligna ad suffocationem promovendam, qua de causa ocyus & sæpius propinanda sunt ne ex unius diei mora mors curam anticipet.

Externe Album Grecum unâ cum *Nidis Hirundinum*, fabricatum in modum *Cataplasmatis* cum *Melle*, vulgare est remedium, ut & plurima alia *Stercora* & *Urina*: Ex. gr. *Hominum*, *Asperum*, *Gallarum*, *Equorum*, vis medicinalis sine dubio consistit in *Sale Armonico* & *Nitroso*, quo referta sunt: omnes Authores hæc *Stercora* miris extollunt præconiis: sed nos frequentissimè experti sumus priora illa esse præstantiora.

Quidam utuntur *Vesicatoriis*, *Cucurbitulis*, &c. quæ multum profunt. Vide *Placerum*, *Riverium*, *Sylvium*, &c.

Si primo die curatio non succedat *Enema* injiciendum est, & *purgatio* instituenda (pro commode ægri) & superius præscripta denuo iteranda sunt.

CAPUT XI.

De Pleuritide & Peripneumonia.

1. **P**leuritis est inflammatio *Pleura*, *Peripneumonia* autem *Pulmonum*, earumque membranarum.
2. *Signa* sunt respiratio difficilis, febris acuta, dolor lateris Punctivus, & Lancinans; Tussis vehemens, primo aggressa sicciior quidem, postea autem cum sputo Spumoso & Sanguineo. Quò magis hisce quadrant signis, eo meliori jure legitima dicuntur. Discrepant etiam à se invicem quoad partem affectam, & gradus malignitatis: *Causa* tamen & *Cura* utrobique est eadem.
3. In *Causarum* classem adduci posset serum extravasatum; plerumque autem *Causa* est Sanguis extravasatus & stagnans, undè Acidum acquirit fermentum, inflammationem excitans, &c.

Causa

Causa Casuales sunt *Flethora*, *transpiratio inhibita*, præcipuè tamen quando *Sanguis* cum impetu *meatus* percurrit, ut in *exercitio violentiori*, *ni-mia comporatione*, &c.

4. Si *Ægrotans* hoc morbo antea laboraverit, vel si *Asthma* præcesserit, vel *provector* adsit *ætas*, vel *sputum* minuatur, imò planè cesset *dolore* remanente; vel si *sputum Sanguinem* sit, *flavum*, aut *nigrum*, *respiratio* maximè *difficilis*, &c. In omnibus, inquam, his casibus *res periculo* non vacat: sed si *symptomata* minui videantur, & *sputum album* & *leve* existat, *æger* restituetur.

5. *Curatio* parum differt ab illa quam in *Angina* referebam.

(1.) *Sanguinis Missio* (pro viribus *ægri*) prodest: sed si *prostratæ* sint *vires*; & adsit *malignitas*, instituat-ur ope *Sanguisugarum*; vel penitus omittatur, & ejus vicem lubeant *Cucurbitula Scarificata*.

(2.) Utatur *æger Alkal. Volatil.* qualia sunt *Sali Ar-moniac. Spirit. Sanguin. Urin. Sal. Armoniac.* quibus add. *Anodyna* & *Pectoralia*; ut & *Diaphoretica* & *Alkalia fixa*, prout urget occasio.

℞. *Aq. Cardui Hyssop. aa. ℥iij. Syr. Papaveris Erratici ℥iij. Spirit. Sal. Armoniac. ℥j. M. dosis ℥ss.* Conveniunt etiam hic quæ in *Angina* præscripsimus, & *Salia Volatilia Oleosa*, nempe in *declinatione morbi*, vel si adsit *malignitas*.

℞. *Ocul. Cancror. Sang. Hirci Exsiccat. aa. ℥ij. Bezoarda Mineral. ℥j. Sal. Viperar. Volat. ℥ss. Misce.*

Si nulla adsit *Malignitas* add. *Laudanum Gr. x. Oculia Cancrorum decocti in vino*, & *Briapus Cervi*, & *Sanguis Hirci*, multum laudantur. Si *dolor* in *Pulmonibus*, *Pleura* vel *Stomacho* permaneat post *primum diem elapsum*, exhibe *Spir. Nutr. Dulc.* & *remedia Nitro* imprægnata, sed si *Vomitus* adsit vel *Diarrhea*, cautè exhibeantur. Si *alvus* non respondeat, injicienda sunt *Enemata*, & sub *finem morbi* etiam *Cathartica* tenuiora in *usum* revocanda sunt; sed per *totum curationis stadium* *Diaphoretica* leniora maximè profunt. Si *sputum* sit *viscidum* & *parva quantitate*, cautè pro-

gnationem & vasorum expansionem producit, unde partes tenuiores qua data porta ruunt. Et oritur etiam hoc Sanguinis sputum ex nimia abundantia Sanguinis, motu nimis violento, & accelerato, tussi exquisita, vulnere, casu, &c.

Empyema, seu *Apostema pulmonum*, oritur à Sanguine extravasato, in vasis *Pneumoniadis* conservato & putrescente.

Uterque (& hic & præcedens affectus) est satis periculosus & prognostica sunt maximè infida.

4. *Curatio* (1.) In *Curanda Hemoptisi* sedulo vitentur omnes actiones vehementes & motus violenti, ut saltus, vociferationes, tussitationes, cunctæ passionis animi, & præcipuè ira, hæc enim particulas sanguinis exacuit, & motum accelerat.

Detrahatur sanguis à brachio vel pede revulsio- nis ergo, nisi virium imbecillitas intercedat.

Quod ad *Pharmaciam* attinet profunt *Vegetabilia Refrigerantia*, ut *Plantag.*, *Burs.*, *Pastor.*, *Nymphaea*, *Acetosella*, *Papav.* (præ reliquis laudo succos harum herbarum) *Germina Ros. Rubr.*, *Rad. Tormentil.*, *Bistort.*, &c. Etiam *terrestria astringentia*, ut *Terra Sigillata*, *Lemnia*, *Iaponica*, *Bolus Ver.*, *Terra Vitrioli*, *Crocus Martis Astringens*, *Lapis Hamatites*, *Sang. Draconis*, *Corvalli*, *Ocul. Cancrorum*, &c. Adde etiam *Acida Congulansia*, ut *Spiritus Vitrioli*, *Sulphuris*, *Alum.* &c. quibus junge *Opiata*, prout *Medici* *Judicium* dictabit. Ex. gr.

(1.) ℞. *Sang. Dracon.* ℥ii. *Sem. Papav.* ℥iij. pulverisentur & cum *Syr. Corall. f. Bol.* *Acuatur* *Oleo Sulphuris per Campb.* Vel,

(2.) ℞. *Suc. Plantaginis*, *Tinct. Rosar. aa.* ℥ij. *Syr. Mirtillor.* ℥i. *Laud. Liquid.* *Cydoniat. gur.* xxx. Misce vel hoc *Sylvii* quod habetur *lib. 10. cap. 9. §. 20.* nempe.

(3.) ℞. *Aq. plantag.* ℥ij. *Aq. Cinnamom.* ℥iij. *Aceti Destillat.* ℥iv. *Sang. Dracon.* ℥v. *Laud. Opiat. gr.* ij. *Syr. Diamor.* ℥j. Misce. Hoc mirum in modum a *Sylvio* laudatur.

Huc conferunt *Cathartica* tenuiora debitis intervalis propinata, ex *Khabarb.*, *Tamarind.*, *Senn.* Vel

CAPUT XII.

magna copia feri redundet addatur etiam *Resina Jalappa: Cucurbitula & Ligatura* sæpe bono cum fructu exhibetur.

(2.) *Empyemati* omni cura occurrendum est (sæpissime enim lethale est) si autem præveniri nequeat suppuratio promovenda est ope *Cataplasmatis* appropriat. ex *Summitat. & Radic. Bismalv. Lill. alb. Semin. Lini, Fanugrac. Terebinth. & Oleis Emollientibus, &c.* adde etiam *Emplastra, Unguenta &c.* Omnium optime tamen venienti huic morbo occurrunt *Salia Volatilia Oleosa & Spiritus Vini rectificatus* affusus herbis *Alkali Volatili* abundantibus & deindè destilletur.

Internè omnia *Balsama Naturalia, Balsamum Lincatelli, Balsamum Sulphuris vivi* circulat. cum *alkali* aliquo fixo donec dulce evadat reliquis palmam præripit, *Balsamum Antimonii Succin. &c.* quæ fabricari possent ad modum *Boli* cum reliquis appropriat. vel etiam adde guttas aliquot decoctis herb. vulner. Et si hæc non profunt tentanda est *Paracentesis*, qua omnes Medici tam veteres quam recentiores laudant, & practicum felix successus satis confirmat.

CAPUT XIII.

De Phthisis, & Tussi.

1. **D**UM varias *Phthiseos* species animo voluto, observo mortem, atrocissimum illum humani generis hostem, duobus præcipuè nunciis nos in Boreali hac plaga degentes de extrema dissolutione appropinquante certiores facere, qui duo infestissimi comitis vulgò audiunt nomine *Atrophia & Phthisis*: in utraque adest totius corporis liquatio & consumptio, quam producit in priori defectus vel obstructio succi Nutritii, & in posteriori ulcus *Pulmonum*; at in utraque contaminatur Sanguis.

2. *Atrophiam* plerumque comitatur intumescentia
Ab-

Abdominis Ventriculi appetitus vagus & incostans,
cordis palpitatio, & sæpius tumores de *Scrophu-*
larum genere.

Phthisis dignoscitur ex tussi crebra, primò sicca, po-
steà humidiori cum spumoso & sæpè Sanguineo sputo,
quod temporis progressu purulentum & quandoque
foetens evadit; semper adest difficultas respirandi
per integrum morb. decursum, & *febris putrida* vel *he-*
ctica; imò sæpè eadem adsunt *Symptomata*, quæ in
Atrophia. In quibusdam adest totius corporis contabe-
scentia & Emaciatio, & frequenter *Diarrhea*, cibo
nempe corpus percurrente sine ulla digestionem.

3. *Causa*. In *Atrophia* Viscosus & Mucosus quida m
humor adhæret, vel quodammodo occludit & obstruit
glandulas *Mesenterii*, & vasa lactea vel eorum Orificia,
undè Chylus (saltem spissior ejusdem pars) non
percolatur nec Sanguini redditur.

Causa Phthiseos est ulcus *Pulmonum*, quod diversi-
modè contingere potest, ut ex quatuor præceden-
tibus Capitulis Manifestò liquet. Nempe à sero vel
sanguine, vel lympha extravasatis, vel à vitio ali-
quo in sanguine præexistente, veluti si morbus sit
hæreditarius, vel si subsequatur *Atrophiam* aut quem-
libet alium morbum, quem comitatur aciditas quæ-
dam seu acrimonia in sanguine, quæ pulmones cor-
rodit, & exasperat: etiam lapilli & tuberculi pul-
monibus *Phthisin* producunt.

4. *Atrophia* incipiens est curabilis, sed si adsit scirrhus
Ventriculi, Hepatis, &c. & corpus sensibiliter ex-
tenuetur, vix curabitur: & si prætereà adjungatur
Febris Hæctica vel *Phthistica*, nulla arte humana curari
potest. Quantum novimus paucissimi evadunt, qui cor-
repti sunt ulcere pulmonum: Et si tussis vehementer
urget, sputum foeteat, & multum de corporis sub-
stantia deperdatur, & sudores colliquativi incessan-
ter ægrum afficiant, si in hoc casu ad purgationem se
accingat æger, mortem sine dubbio accelerat.

5. *Curatio*. In *Atrophia* pituita viscida est, incidenda
& evacuanda, obstructions reserandæ, sanguinis vi-
tium corrigendum, calor etiam & fermentum ventri-
cu

culi denuò restituendum, quem in finem conferunt (præter *Salia Volatilia* etiam) *Oleosa*, *Spiritus Volatiles* *Urinosi*, & *Lumbricorum terrest.* *Millepodum*, *Salis Armoniaci*, &c. qui exhiberi possent unà cum *Gumm. Ammoniac.* *Benzoin.* *Bdellit.* *Calban.* *Mirrh.* &c. Ex. gr.

2j. *Spirit. Lumbricor. Terrest.* ℞ij. *Gumm. Ammoniac.* ℞j. extrahatur *Tinctura*, cujus dosis gut. 40. quæ sumantur in sequenti potu diætetico, vel simili.

2j. *Heder. terrest.* *sumar.* aa. M. j. *summitat. Absinth.* *Card. Ben. Epatic.* *Rad. Fœnicul. Polipod. Helen.* aa. M. iij. recent. *Collect.* ℞j. fiat *sacculus Diæteticus* pro *Conguis iij. Cerevisia tenuioris*. In hujusmodi etiam vehiculis propinari possent *Tinctura Chalybis Antimon.* *Sal. Tart. Ent. Veneris*, *Vitr. Martis*, &c. Talia enim non solum obstructions referant & visciditates corrigunt, sed & præcipua æstimantur *Pectoralia*, quando nempe materia aliqua spissa peccat; quibus etiam addi possent *Hyssop. Capill. Vener. Tussilag. Hyperic. Marrubii Liquirit. Iris*, &c. etiam *Semina Carminativa*, eorumque *Olea*, & *Oleum Cinamom.* *Bacc. Juniper. Menth. & Absinth.* *Speciatim* in *Lienteria* & affectibus frigidis ventriculi; exhiberi etiam posset purgativum aliquod levius singulis 10. vel 12. diebus, Etiam.

2j. *Pill. Tartar. Quercet an.* ℞j. *Ent. Vener. gr. vj.* *Misce.*

Etiam *Rhabarbar.* vel ejusdem *Tinctura*, *Spec. Hier. Diasenn. Elixir. Proprietat. fact. cum Tinctura Antimonii*, &c. Hactenus de *Atrophia* & *tussi* procedente à *pituita viscida*.

Sed si *tussis* proveniat à *particulis Salinis*, vel *Acrimonia* quadam præditis, *stellicantibus Pulmones*, *Bronchia*, &c. Tunc *Absorbentia* adhibenda sunt, ut *Bezoard. Mineral. Antimon. Diaph. Antiecticum Poterii*, &c. Etiam *Incrassantia*, ut *Essent. Papav. Rill. de Cynogloss. de Stirac.* & similia (cautè) usurpanda sunt. In nullo caso *Tussis* negligenda aut floccifacienda est, quamquam enim *Phthisis* immediatè illam non comitetur aut subsequatur, plerumque tamen *Phthisis* precedit; idèd periculosa est, & omnibus modis eam amovere nitendum est, in quem finem *Emeticum* confert (si pro certo habeas *Pulmones* intactos sanos esse, & nisi aliq̄ prohibeant circum-

constantiae) hoc autem precipue confert quando adest infarctus ventriculi, & præggravatio, & anxietas Pectoris.

2: Pharmacia pro Curanda Phthisi; si ulcus in Pulmonibus haecenus progressum fuerit. Emetica fugienda sunt & utendum est Balsamis Pneumonicis (in Empyemate haecenus memoratis) & Decoctis Pectoralibus, & Traumaticis, Syrupis, Eclegmatis, Emulsionibus, &c. quorum infinitam varietatem apud omnes penè Authores reperire est: exemp.

(1) ℥. Vini Canariensis vel Malag. ℥ij. Bals. Tolutan. ℥j. Digerantur in vase vitreo duplici bene Lutato, igne moderato, Vel,

(2) ℥. Syr. Tolutan. ℥ij. Bals. Sulph. Anisat. Sacchar. Cand. aa. ℥j: Ol. Cinnamom. gut. iv. M. f. linctus. Conducunt etiam Absorbentia ad acidum prædominans imbibendum, & particulas acriores in ventriculo & sanguine temperandas. Hisce autem remediis quæ ultimo præscripsimus pro tussi curanda, adde Corall. Terr. Lemn. Sigillat. Catechu, quæ ultimo memorata specifica est in hoc morbo & in omni tussi cujuscunque generis, præcipue si adsit Diarrhaea. Exempl.

℥. Antihectic. Poterii ℥ss. Catechu ℥i. Conserv. Rosar. Rubrar. ℥ij. β. fiat bolus. Quando semel ventriculus ex usu hujusmodi medicaminum acidum ibidem hospitatum eliminavit, consulendus est æger, si modò possibile sit, ut se lactis usui addicat, & primò quidem misceri possit lac cum tertia parte aquæ, vel destilletur lac herbarum appropriatarum virtutibus imprægnatum.

℥. Hedera Terrestris M. ij. Sem. Anisi ℥ij. Testudinum & earundem testarum ℥j. lactis ℥vj. destill. &c. --- Per se etiam usurpari possit lac Vaccinum, Caprinum, vel Asininum, (nisi aciescat aut coagulet in ventriculo) & si viscida pituita abundet addatur piper subtilissimè pulverisatum; ex cujus additione multò efficacior evadet: sed si adsit Diarrhaea, vel febris putrida, desistendum est ab usu lactis, &

Emcrassantia & *Refrigerantia* usurpanda sunt.

Contra debilitatem multum valent *Gelatina*, *Tenudines*, *Ostrea* &c. Externè *Fontanella*, *Emplastra*, *Unguenta* & *Fumigationes* felicissimè succedunt.

CAPUT XIV.

De *Asthmate*, & *Dyspnœa*.

1. **E**st respiratio difficilis orta à morbosa dispositione *Pulmonum*, vel *Bronchia*.
2. Quando moderata est sine ronchis & febre, dicitur *Dyspnœa*. Quando difficilis est unà cum strepitu & Ronchorum ingeminatione, dicitur *Asthma*. Quando ægrotans respirare nequit nisi erecto corpore sedeat, eicitur *Orthopnœa*.
3. In quibusdam sicca est sine sputo, & subito invadit, in aliis autem humidior est, tussitando materiam quamdam expellens.
Asthma Scorbaticum Scorbatica habet Symptomata, ut intumescantiam *Ventriculi*, *Hypochondriorum*, &c.
4. *Causa* prioris speciei, est spasmodica contractio, & irritatio *Organorum* respirationi dicatorum, videmus enim hoc morbi genus periodicum esse, & ægrotum subito & improvise corripere; præterquam quod ira, timor & similes *Animi ataxiæ* paroxysmum inducant. Posterior producitur ab obstructione appendicis alicujus *pulmonum*, quod verosimiliter contingit à pituita viscida, vel materia purulenta, *Sanguine extravasato*, *Lympha extravasata*, aut à *Tumoribus*, *Scirrhis*, *Lapillis*, & aliis ejusdem *farinæ* *meatus obstruentibus*: quibus etiam adde tumorem *pectoris*, *abdominis*, &c.
5. Si inveterata sit & jam senescentem corripiat, difficulter curatur; si *Asthma* in pejus vergat, sæpè minatur *Soporiferos* quosdam vel *Convulsivos* affectus, vel *Phthisin*, *Hydropem*, &c.
6. *Therapeja*. *Asthma Convulsivum* curatur ex usu *Cea*

phaa

De Asthmate, & Dyspnœa.

*Phallicorum & Arthriticorum adjunctis Balsamicis Pectora-
libus*; de illis satis fusè egimus dum de morbis Sopo-
riferis, & de his consule caput proximè præcedens.

*℞. Tinctur. Croci, Castor, aa. ℥j. Bals. Sulphu.
Anisat. ℥j. Laud. Liquid. Tartarisat. ℥℔. Misce, do-
s gut. 40. Vel,*

Destilletur Spiritus a Sale Armoniaco, Succino &
Gumm. Ammoniaco, cum Spirit. vini: in cuius ℥jv.
dissolv. Sperm. Ceti. ℥j. Laudan. Liquid. ℥j. dos. a
20. ad 60. gut. Vel,

*℞. Cinnabar. Antimon. Sperm. Ceti, Millepedum
aa. ℔℔. Castor. Sal. Succin. Volant. aa. ℥j. f. pulvis
dosis ℥j.*

Pro vehiculis inserviant *Aqua Testudinum, Lum-
bricorum Terrestrium, Sassafras: Primul. veris, Ca-
riophyll. Hortens. & similia, Vel,*

*℞. Aq. Rosar. ℔j. Benzoin, Syrac. Calamit. a.
℥j. Diger. in vase vitreo duplici, igne moderato.*

Pro curando Asthmate humido; Venesectio (ipso
tempore paroxysmi) indubiè confert, & si viscosa
ulla materia adhæreat ventriculo, Emericum apprimè
necessarium est, ad materiam illam picuitosam ventri-
culi plicis impactam, relaxandam & abigendam, & hu-
jus generis remedii utilitatem sæpissimè experti sumus.

Sed si Aciditas ulla sit in sanguine, vel si visci-
da, & mucosa materia adhæreat Bronchiæ, Salia
illa *Volatilia Oleosa* (sæpissimè à me memorata)
omnia alia remedia multis parasangis præcellunt, Vel,

*℞. Gumm. Ammoniac. Spir. Vini aa. ℔j. Sal Volat.
Urina ℥vj. Sal. Tartar. ℔℔. destill. Secundum ar-
tem. Dosis hujus Spiritus gut. 40. Vel,*

Dissolvatur *Gumm. Ammoniac. in Spirit. Lumbricor.
Terrestr. aut Millepedum, [aut Sal. Armoniaci: Hu-
jusmodi, inquam, Medicamina multum faciunt.*

Præterea omnia *Incidentia & Mordentia* conducunt,
ut *Rad. Ari, Helenii, Raphani Rusticani, Cochlear.
Sinapi, Epatic. &c. Vide Cap. ultim. præcedens.*

Si Abdomen flatibus infestetur, usurpentur *Car-
minativa*, non solum unà cum *Specificis & Alterati-
vis* sed etiam in *Cathartics & Enematis, &c.*

Si

30 CAPUT XV.

Si procedat à *Scorbuto*, *Hydrope*, &c. ratio habenda est horum morborum. Externe *Vesicatoria*, *Cucurbitula* & *Fonticuli* conveniunt; sed supra omnia suademus ut peccus foveatur *Salibus Volatilibus Oleosis*.

Pro morbi huius *Prophylaxi*, mediocritas observanda est in usu sex rerum non Naturalium, & sedulo studendum est ut omnes evacuationes naturales debitum ordinem observent; & *Alvus* potius solutio quam pigrior semper remaneat.

CAPUT XV.

De Palpitatione Cordis.

1. **P**alpitatione Cordis, est Cordis, & Arteriarum motus convulsivus: cor autem est præcipua pars affecta.

2. Manu sentiri potest, & quandoque adstantibus videre & audire licet. Si procedat ab ira, timore, amore, exercitio immoderato, &c. Citissime cursum suum absolvit sed si ab *Atrophia* vel *Cachexia* originem ducat, diutiùs moratur, & sentitur quædam ponderositas a pastu, sed si à *Scorbuto* oriatur, adest anxietas, &c.

3. *Causa* vel consistit in vitio Sanguinis, (qui cum sit nimium acidus vel biliosus vellicat nervos cardiacos & fibras motrices) vel procedit ab obstructione, si quid nempe adhæreat cordi vel arteriis, unde spiritus Animales cum impetu moventur, &c. & exinde est quod tristitia subita, timor, pudor, amor, &c. Palpitationem producant.

4. Hic morbus pro periculoso habetur, & floriat ab obstructione vel Læsione vasorum cardiacorum; raro aut nunquam curatur: sed si *Sympatica* sit, curato morbo ex cuius consensu oritur, vel ipsa curabitur.

5. Et equidem opus foret minoris labori curam huius morbi instituere, si rite dignosceretur causa; quæ quandoque facile satis, quandoque multò difficiliùs